

Cosun

Magazine

NR. 5
2025

04

Kansen zijn er altijd

06

**Motivatie, enthousiasme
en vertrouwen**

10

Goede start bietencampagne

14

**Beheersing van
insecten in 2026**

Koning Willem I Prijswinnaarsdiner

Op woensdag 8 oktober had Cosun de eer om samen met mede-2024 prijswinnaars Fairphone en Lagemaat B.V. het Koning Willem I prijswinnaarsdiner te organiseren. Het was een mooi netwerkevenement met inspiratie, betekenisvolle gesprekken en gedeelde visies op toekomstbestendig ondernemen, lef en doorzettingsvermogen.

Het diner vond plaats bij Breda University of Applied Sciences, waar studenten alle gasten hartelijk verwelkomden. Een hoogtepunt van de avond was het gesprek tussen Hare Majesteit Koningin Máxima,

erevoorzitter van de stichting, en jong talent over innovatie en duurzaamheid – een inspirerende en motiverende uitwisseling.

Het prijswinnaarsdiner volgt op het winnen van de Koning Willem I prijs, in mei 2024, en het bedrijfsbezoek dat Hare Majesteit Koningin Máxima januari dit jaar bracht aan het Cosun innovation center.

Aviko start pilot hergebruik van water

Samen met klanten, telers en partners werkt Aviko aan een toekomstbestendige en duurzame keten. Hergebruik van water in het productieproces is daar een voorbeeld van. Op de productielocatie in Steenderen is er

gestart met een pilot, die zich richt op het hergebruiken van proceswater. Het doel is het watergebruik per ton product in 2030 met minimaal 30% te verminderen ten opzichte van 2018.

Door slimme technologieën, zoals membraanfiltratie en scheidingstechnieken, wordt van restwater weer veilig proceswater gemaakt. Er wordt gekeken naar het circulair benutten van voedingsstoffen om zo voedselverspilling te verminderen. Met deze test wordt de optimale configuratie van membraanfiltratie en scheidingstechnieken bepaald. Begin 2026 start een langdurige pilot voor verdere optimalisatie.

Terugblik op de ledenexcursies naar Planet Beet

In de tweede helft van november vonden de jaarlijkse ledenexcursies plaats. Dit jaar waren de afdelingen Drenthe/Overijssel-Noord en Zuid-Hollandse Eilanden uitgenodigd voor een uitgebreid bezoek aan Cosun Beet Company.

Tijdens de Planet Beet-rondleiding werden de deelnemers ondergedom-

peld in de wereld van de suikerbiet. Ze ontdekten welke weg de biet aflegt door de fabriek, hoe reststromen slim worden ingezet als grondstof en welke innovatieve mogelijkheden er zijn met de biet. Het was een inspirerende ervaring die veel inzicht gaf in de processen en toekomstkansen binnen de sector.

Inhoud

Van de voorzitter.....	3
Kansen zijn er altijd	4
Motivatie, enthousiasme en vertrouwen	6
Projecten binnen UpBeet.....	8
Goede start	
bietencampagne	10
Aandachtspunten rendabele en duurzame bietenteelt.....	11
IRS-informatie.....	12
Kort nieuws.....	16

Contact

Cosun

Postbus 3411
4800 MG Breda
076-5303307
cooperatie@cosun.com
www.cosunleden.nl

Cosun Beet Company agrarische dienst

Postbus 100
4750 AC Oud Gastel
0165-525252
agrarischedienst
@cosunbeetcompany.com
www.cosunleden.nl

Colofon

Cosun Magazine

is een uitgave van Coöperatie Koninklijke Cosun U.A. voor leden van Cosun

Fotografie in dit nummer

Royal Cosun, Cosun Beet Company, IRS en Marnix Klooster

Foto-omslag

Peter Roose, kringvoorzitter van kring Flevoland

Basisontwerp

Wardtaal / Breda

Opmaak en druk

Drukkerij Roelofs, Enschede

© Coöperatie Koninklijke Cosun U.A., 2025

Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

De suikermarkt

U hebt het ongetwijfeld gezien en gelezen. De suikermarkt staat onder forse druk. Dat is geen goed nieuws voor ons als bietentelers.

Zoals bekend is de suikermarkt in Europa vanaf 2017 geliberaliseerd. In theorie mag hierdoor onbeperkt suiker worden geproduceerd binnen Europa. In de praktijk kan dit uiteraard niet. Voor de productie van suiker zijn fabrieken nodig en elke fabriek heeft een maximale capaciteit.

Vanaf 2017 hebben we desondanks eerst een diep dal gezien in de suikerprijs en daarna weer een hoge top. Deze top lag in teeltjaar 2022 (bietenprijs: € 68,75) en 2023 (bietenprijs: € 78,00). Helaas zien we ook hier een klassieke varkenscyclus: hoge prijzen lokken meer productie uit met als gevolg lagere prijzen. Ik denk dat Cosun dit op zichzelf goed in de gaten heeft gehad. Daarom is in 2024 al het besluit genomen om de productie te beperken en de toewijzing met 10% te verlagen. Ook elders in Europa zijn dit soort stappen gezet. Uiteindelijk is het totale Europese areaal daardoor al in 2025 met 10% gekrompen ten opzichte van 2024.

Normaal gesproken zou dit voldoende moeten zijn om de markt te stabiliseren. Dat was ook het beeld rond de zomerperiode van 2025. Suikerprijzen stabiliseerden en gingen weer licht omhoog. Met alles wat we toen wisten, leek stabiel beleid de beste keuze en gaven we aan voor 2026 de toewijzing op 100% te willen houden.

Inmiddels hebben we gezien hoe snel de situatie kan veranderen en hoe volatiel de suikermarkt is. Enkele weken nadat de campagnes in Europa van start waren gegaan, bleken de opbrengsten in de grote productielanden veel beter dan verwacht. Dat geldt voor ons, maar ook voor landen als Duitsland en Frankrijk. Het gaat om veel extra suiker die niet zomaar – zonder extra kosten – kan worden opgeslagen en

waar ook slechts beperkt markt voor is. Normaal gesproken zou dit Europese 'overschot' dan zijn weg vinden naar de wereldmarkt. Helaas is de wereldmarkt voor suiker de afgelopen maanden in een duikvlucht geraakt. Europese suiker kan daardoor alleen met verlies op de wereldmarkt afgezet worden. Gevolg: producenten proberen zoveel mogelijk suiker toch in Europa te verkopen. Dat heeft geleid tot behoorlijke prijsdruk.

De kracht van onze coöperatie is dat we snel kunnen ingrijpen als dat moet. Dat hebben we ook gedaan. In korte tijd is het besluit genomen om de toewijzing voor 2026 verder te verlagen naar 90%. Geen leuk besluit, maar wel noodzakelijk! Over het algemeen krijgen we hiervoor begripvolle reacties van onze leden. Wij voelen ons daardoor gesteund en willen u daarvoor bedanken.

Gelukkig zien we dat ook andere landen reageren. Duitse concurrenten hebben in de pers gedeeld in hun productie-landen (waaronder Duitsland, Polen en België) het areaal voor volgend jaar met 25% te verlagen. Ook melden andere spelers in de pers dat ze momenteel over areaalreductie nadenken. Het is belangrijk dat vraag en aanbod weer snel met elkaar in balans komen. Deze noodzakelijke maatregelen zullen daaraan bijdragen en zo ook aan benodigde stabilisatie en verbetering van de suikerprijzen. We houden dit nauwlettend in de gaten en zullen u regelmatig op de hoogte houden van belangrijke ontwikkelingen.

Maar ik zal ook eerlijk tegen u zijn. Het is op dit moment alle hens aan dek binnen Cosun. De impact van de lage suikerprijs is fors. Als onderdeel van onze strategie zijn meerdere acties uitgezet om hierop te anticiperen en onze bedrijven verder te verbeteren en versterken. Ook aanvullende maatregelen zijn aangezet. De sterke schommelingen in onze markt benadrukken nogmaals het belang van onze koers naar de toekomst (Unlock 30) waarin we focussen op kosten, diversificatie van het bedrijf en toekomstbestendigheid van de keten. Een aantal voorbeelden staat in dit magazine. Voor Cosun Beet Company is daarbij alles gericht op een kostprijs die leidend is en blijft in Europa en op continuïteit naar de toekomst. Dat zijn wij aan elkaar en aan onze volgende generatie leden verplicht. We hopen op uw steun hierbij.

De komende maanden organiseren wij weer onze teeltvergaderingen en aansluitend de kringvergaderingen. Wij hopen u daar weer te treffen. We zullen u dan ook uitgebreid meenemen in de suikermarkt en het perspectief voor de toekomst.

Arwin Bos
voorzitter

“Kansen zijn er altijd”

Nieuwe ontwikkelingen zorgen dat het vak van teler, ook na 30 jaar, altijd leuk blijft. Dat vindt Peter Roose, teler in de Noordoostpolder en kringvoorzitter van kring Flevoland. Hij volgt nieuwe ontwikkelingen met interesse en pakt kansen waar hij kan. Net zoals hij dat verwacht hij van de Cosun-bedrijven.

“Ik zeg altijd: je moet het beter doen dan je voorganger als je ook in de toekomst geld wil verdienen”, begint Peter, die dertig jaar geleden zijn schoonvader opvolgde. “Mijn ouders hadden geen boerderij, maar mijn opa’s wel. Zij en mijn schoonvader vinden het nog steeds fantastisch om de ontwikkelingen te volgen. De schuur die ik bouwde, het land dat ik bijkocht, de nieuwe gewassen die ik ging telen en de aanschaf van de Spotsprayer in 2023. Toen die machine op de markt kwam, dacht ik ook meteen: wauw, dit is het! Hiermee bespaar je gewasbeschermingsmiddelen en veel tijd.”

Rust in de arbeidsfilm

Een dergelijke efficiëntieslag wil Peter nu ook maken met de optische

kwaliteitssorteerder Optica Q. “Bij ons zat opa, een man van 86, nog altijd achter de aardappelleesmachine. Maar vanaf nu gaan we voor het sorteren de Optica Q inzetten. Het is zeg maar onze ‘opa 2.0’. Het mooie aan deze techniek ten opzichte van menskracht is dat hij altijd doorwerkt, ook als wij koffiedrinken, en nooit ziek is. Dit soort ontwikkelingen geeft een stukje rust in de arbeidsfilm.”

Het allerbelangrijkste

Dergelijke ontwikkelingen vragen wel om serieuze investeringen. “Je moet het dak repareren als de zon schijnt, dus investeren als het kan en kansen benutten als ze voorbij komen. Kansen zijn er altijd. Dat zeg ik ook tegen mijn zoon, die sinds een jaar in het bedrijf

zit. Bij hem zie ik dezelfde gedrevenheid. Ook om dingen op het juiste moment te doen, het allerbelangrijkste in een boerenbedrijf. Dat betekent soms om zes uur ’s ochtends starten en ’s avonds tot laat doorgaan, ook als het een keertje niet past.”

Jonge generatie

Het mooie van de jonge generatie, zo vindt Peter, is dat zij opgroeien met een ander prijsbesef. “Als ik nu kijk naar de grondprijzen in deze regio, en dan moet je denken aan zo’n twee ton per hectare, dan vind ik die op basis van historie ongelofelijk hoog. Zo hoog dat uitbreiding onmogelijk lijkt. Maar de jonge generatie is met dergelijke prijzen opgegroeid. Zij kijken er met heel andere ogen naar.”

Peter Roose, sinds 2026 kringvoorzitter van kring Flevoland, geeft telers mee: "Blijf elkaar zien. Dan hoor en bespreek je veel meer."

Schaalvergroting door samenwerking

Schaalvergroting heeft Peter heel wat jaren geleden zelf al gerealiseerd en niet alleen door grond te kopen. "Ik werk al vele jaren samen met Gert-Jan van Tilburg en in 2017 hebben we onze bedrijven samengevoegd. Daardoor profiteren we van schaal-grootte, bijvoorbeeld door aantrekkelijker in- en verkoopprijzen, minder benodigde abonnementen en minder gesprekken met vertegenwoordigers. We zijn samen ook flexibeler, bijvoorbeeld bij ziekte en vakantie."

Goede grond

In de Noordoostpolder genieten Peter en Gert-Jan van goede landbouwgrond. "De grond hier is voor veel gewassen geschikt. Waar mijn schoonvader nog veel teelde met rustgewassen, ben ik intensiever gaan telen met onder meer pootaardappelen, uien, suikerbieten, tarwe en wortelen. En we verhuren nog tulpenland. Verder ben ik altijd iemand geweest die graag ook buiten de dampalen komt. Zo kom ik als hagelschadetaxateur veel bij andere bedrijven en zie ik wat er in de landbouw leeft. Dat zie ik

ook als ledenraadslid, eerst bij Agrico en sinds 2016 bij Cosun."

Europese suikermarkt

Zijn toetreding als ledenraadslid bij Cosun viel destijds bijna samen met de afschaffing van het quotumsysteem. "Je denkt daar dan als organisatie op voorbereid te zijn, maar achteraf blijkt de markt toch beweeglijker dan gedacht. Een gelijk speelveld is voor ons heel belangrijk, maar voor de politiek soms minder, merk ik. We moeten steeds in een turbulente Europese markt opereren en ons proberen daarin te onderscheiden."

Onderscheidend in CO₂

Peter ziet in dit dynamische speelveld wel mooie kansen. "We kunnen ons onderscheiden dankzij onze hogere opbrengsten. Daardoor hebben we per hectare een lagere CO₂-voetafdruk en dat is steeds belangrijker, bijvoorbeeld voor de scope 3 van grote bedrijven met een duurzaam profiel. Niet alleen op telerniveau, maar ook op industrieel niveau werkt Cosun aan CO₂-reductie zoals elektrificatie en automatisering. Al vind ik wel dat je als organisatie ervoor moet waken dat je altijd vak-kundige mensen behoudt, die de fabriek door en door kennen. Net zoals ik mijn bedrijf ook niet vanachter een computer kan runnen, maar altijd op

de akker en in de aardappelbewaring moet zien wat er speelt."

Kringvoorzitter/orkestleider

Peter volgt alle ontwikkelingen met grote belangstelling, sinds enkele jaren ook als kringvoorzitter van kring Flevoland. "Vooropgesteld: het draait alles behalve om mij als voorzitter, het draait om onze kring. Ik ben slechts de orkestleider, samen maken we de muziek. Samen volgen we ontwikkelingen binnen Cosun, zoals het UpBeet-programma en grote projecten zoals V-RISE. We stellen dan kritische vragen, zoals: 'Hoe borg je de betrouwbaarheid van energie?'"

Blijf elkaar zien

Voor dergelijke kritische vragen is alle ruimte, ervaart Peter. "Daar staan de raad van beheer en de concerndirectie echt voor open. Het belangrijkste is dat we als organisatie en telers allemaal op één lijn staan. We moeten het samen doen. In dat kader vind ik het ook belangrijk dat we elkaar, telers onderling, regelmatig zien. Dan hoor en bespreek je veel meer. Het is goed om te zien dat Cosun hier ook aandacht voor heeft en veel organiseert. Blijf dat doen. Blijf elkaar zien."

Kim de Booij
Redacteur

Motivatie, enthousiasme en vertrouwen

Met de start van de campagne 2025/2026 startte ook de nieuwe CEO van Cosun Beet Company: Maikel van Bakel. Geen onbekend gezicht binnen Cosun, wel nieuw bij Cosun Beet Company. Zijn belangrijkste doel: het als coöperatie steeds beter doen voor onze telers.

“Verbeteren is altijd al mijn belangrijkste drijfveer geweest”, begint Maikel. “In het begin van mijn loopbaan richtte ik me op sales. Dat was mijn plan al toen ik nog maar een jongetje van zes jaar oud was. Maar gaandeweg ontdekte ik dat als je je reikwijdte verbreedt, je meer kan bereiken. Daarom ben ik me in mijn carrière steeds breder gaan ontwikkelen richting algemeen management.”

Prestatiegedreven

Eerst deed Maikel waardevolle ervaring op bij grote multinationals als Reckitt Benckiser en PepsiCo/LAYS. “Het mooiste van die tijd was het resultaatgerichte, prestatiegedreven werken. Het motiveerde me om het steeds beter te doen qua omzet, marge en volume.”

Niet alleen commercieel belang

Die ervaring nam Maikel vervolgens mee naar FrieslandCampina. “Door de werkwijze van de multinationals mee te nemen naar dit bedrijf, lukte het om ook hier volumes en marges te verbeteren en afdelingen winstgevender te maken. Maar ik leerde hier ook dat het niet alleen om commercieel belang gaat. In deze coöperatie in de agri-foodsector zag ik dat het uiteindelijk gaat om de toekomst van de boeren. Sindsdien voel ik een sterke motivatie om ook daaraan bij te dragen.”

Internationale ervaring

Die kans kreeg en heeft Maikel ook bij Cosun. Maar eerst werkte hij nog bij CNC Grondstoffen, een coöperatie van champignon telers. “Weer een coöperatie, want dat spreekt me aan.

Bij deze organisatie wilde ik meer internationale ervaring opdoen, ook buiten de Benelux. Bovendien lag er een mooie uitdaging, namelijk om van een verlieslijdend bedrijf een winstgevend bedrijf te maken. Dat is gelukt.”

12 jaar Cosun

Twaalf jaar geleden volgde dan de overstap naar Cosun, als Commercieel Directeur en later Algemeen Directeur van Aviko Rixona, waar aardappelen worden verwerkt tot aardappelvlokken en granulaat. “Ik koos specifiek voor de Cosun-organisatie omdat ik terug wilde naar een grotere coöperatie. Bij Aviko Rixona kon ik weer met een grote uitdaging aan de slag. Ook hier stond winstgevendheid destijds op het spel.

Samen met het team heb ik een nieuwe strategie voor Aviko Rixona neergezet. We kregen de kans om investeringen te doen en groei te realiseren, ook internationaal. Daarbij hadden we de droom om wereldmarktleider te worden. Dat is Aviko Rixona nu. Het is mooi om te zien hoeveel toekomstperspectief Aviko Rixona nu heeft, als bedrijf, maar ook voor Cosun en de telers.”

Mooie uitdaging

En toen kwam de vraag: wil je CEO worden van Cosun Beet Company? “Daar hoefde ik niet lang over na te denken. Al heb ik wel eerst om de

Maikel in gesprek met telers Roy en Vincent van de Weijer.

mening van mijn vrouw Sandy en mijn dochters gevraagd. Zij zijn ontzettend belangrijk voor me en deze functie betekent ook dat ik iedere dag langer van huis ben. Maar alle drie zeiden ze hetzelfde: dit is een mooie uitdaging, die moet je aangaan."

Extra motivatie

Ook in deze uitdaging speelt winstgevendheid een hoofdrol. "Wij moeten zorgen dat telers een goede bietenprijs krijgen zodat zij winstgevend kunnen telen. Met alle ontwikkelingen in de Europese en wereldsuikermarkt is dat een grote uitdaging. Ik heb het hierover ook met telers. Bij hen aan de keukentafel hoor ik waarmee ze geconfronteerd worden en ik zie ook hoe hard ze werken en tegen welke uitdagingen ze aanlopen. Het maakt me nog bewuster van waar we alles voor doen en geeft me de motivatie om extra ons best te doen. Andersom valt me op dat veel telers ook goed weten wat er binnen Cosun speelt. Dat vind ik mooi."

Vier branches

En daar speelt veel. "Cosun is een organisatie in transitie. Met Cosun's Unlock 30-strategie zetten we in op de ontwikkeling van vier gebieden: suiker, aardappelen, co-producten en gezonde plantaardige voedings ingrediënten. Dit portfolio is nodig om het langetermijnverdienvermogen van de suikerbieten in stand te houden en

te verbeteren. Daarmee zijn we ook onderscheidend ten opzichte van een aantal concurrenten die zich nog alleen op suiker richten."

Versnelling

De strategie van Unlock 30 houdt ook in: groeien, verduurzamen en verbeteren van efficiëntie. "Voor Cosun Beet Company ligt de focus op die laatste twee. Daarin hebben we al goede stappen gezet, maar dat kan nog sneller. Dan komen de resultaten ook sneller naar ons toe. Zo zijn we bezig met digitalisatie. Hier kunnen we nog veel meer uithalen waardoor we onze concurrentiepositie verder versterken."

Trots

Maikel ziet overal in de Cosun-organisatie trots terug. Bij de telers en ook bij de medewerkers. "Samen maken we een mooi product en daar zijn we trots op. Ik ook. En ik weet dat we het alleen samen kunnen doen. Daarom zetten we ook in op de ontwikkeling van onze medewerkers."

Nog enthousiaster over UpBeet

Wat Maikel mooi vindt om te zien, is hoe de medewerkers van Cosun Beet Company hun schouders onder het UpBeet-programma zetten. "Dit programma is opgezet om meer

potentieel uit het bedrijf te halen, bijvoorbeeld door verder naar kosten te kijken en procesverbeteringen door te voeren. Ik had daar, voordat ik naar Cosun Beet Company kwam, al over gelezen en was toen al onder de indruk van het plan. Vervolgens zag ik de gedrevenheid waarmee medewerkers hieraan werken. Daar was ik enorm positief door verrast. Het heeft me nog enthousiaster gemaakt over UpBeet."

Potentieel verzilveren

Eind vorig jaar heeft Cosun Beet Company het UpBeet-programma opgestart. Sindsdien zijn al veel ideeën opgehaald, uitgewerkt en in gang gezet. "Binnen het bedrijf waren altijd wel ideeën, maar door het gangbare werk bleef de uitvoering daarvan wel eens liggen. Dit programma helpt daarbij. Je ziet ook dat alle afdelingen – inkoop, commercie, agro, operations, financiën, HR – bijdragen aan het geheel. Het doel is om extra potentieel in de Cosun Beet Company organisatie en fabrieken te vinden en te verzilveren."

Kim de Boij
Redacteur

UpBeet-programma in uitvoering

Unlock 30 vormt de strategische basis van Cosun, waarop we onze toekomst bouwen: kosten verlagen, efficiënter werken en het verdienvermogen van onze leden versterken. Dit is cruciaal om competitief te blijven in een markt die zich blijft ontwikkelen. Daarnaast richt Unlock 30 zich op winstgevende groei in kernsegmenten, duurzaamheid en digitalisering. Zo creëren we een wendbare, toekomstbestendige organisatie.

Voor Cosun Beet Company ligt de focus op structurele prestatieverbetering. Met het UpBeet-programma is hier een krachtige en belangrijke impuls aan gegeven. Het doel? Het maximale uit de organisatie halen door kritisch naar alle kosten te kijken, processen te optimaliseren en innovatieve ideeën tot leven te brengen. De UpBeet-projecten lopen tot en met 2027 en dragen bij aan de continue verbetering.

Wat dit programma bijzonder maakt, is de brede betrokkenheid: van inkoop en commercie tot agro, operations, financiën en HR – alle afdelingen dragen bij. UpBeet zorgt dat goede ideeën niet blijven liggen, maar worden omgezet in actie. Zo verzilveren we samen het extra potentieel in onze organisatie en fabrieken. In dit artikel lichten we een aantal van deze projecten uit.

Logistieke organisatie

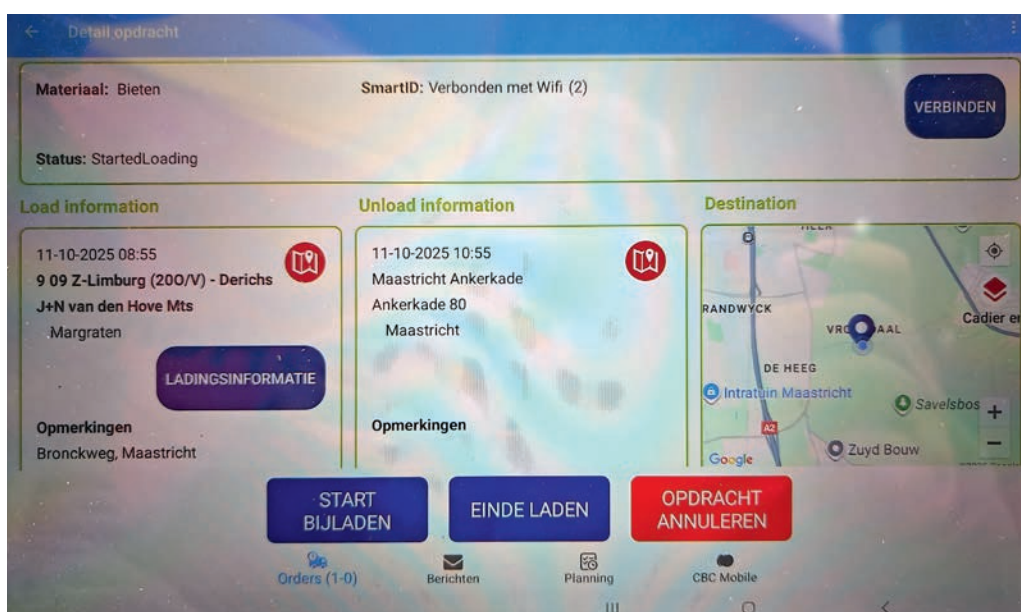
Sinds deze campagne zijn alle oplaadeenheden van bieten uitgerust met Smart ID's, waarmee per lading draadloos

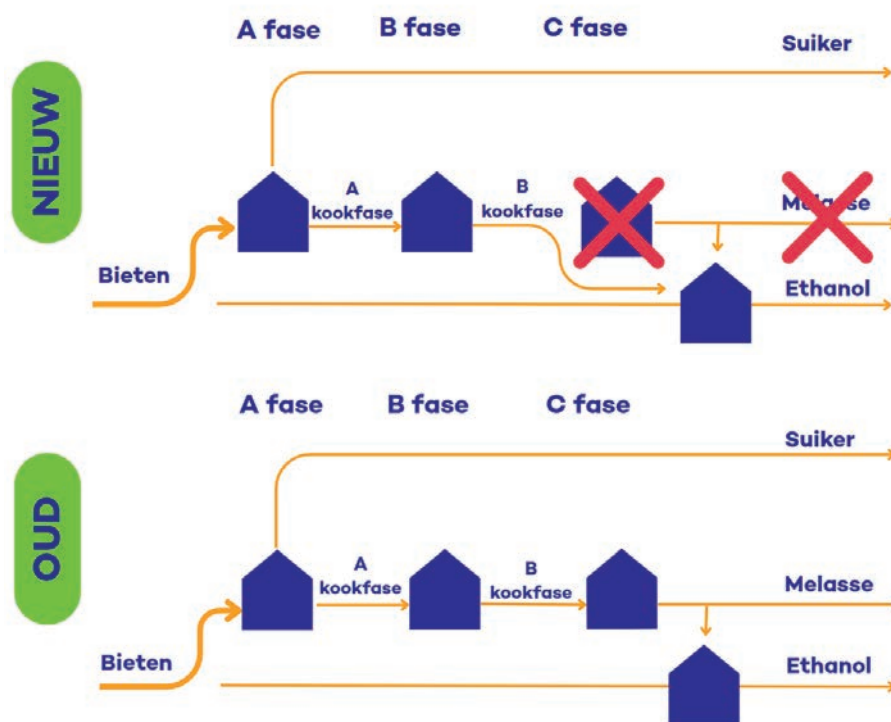
informatie van de teler, vervoerder en oplader wordt meegegeven. Voorheen werd gewerkt met pasjes en moest de chauffeur uitstappen. Nu niet meer, dus dat bespaart tijd en verhoogt comfort bij slecht weer. Een aantal eenheden had al een Smart ID, maar nu worden alle eenheden hiermee uitgerust. Ook in Anklam wordt deze aanpassing versneld doorgevoerd.

Een ander UpBeet-project richt zich op verbetering van ligplaatsen. We kijken of ligplaatsen voldoen aan de voorwaarden. Denk aan de grootte van de ligplaats voor de partij bieten, het snoeien van afhangende takken en de breedte van de hoop langs een pad. Mogelijke verbeteringen bespreekt de buitendienstmedewerker Agro met de telers.

Met al deze activiteiten wordt tijd bespaard. Elke minuut die op een veilige manier bespaard wordt, levert €1,25 op.

Een voorbeeld van een Smart ID bij een oplaadeenheid.

Schematische weergave van de oude en nieuwe situatie in Anklam.

Fabriek Vierverlaten voerde verbetering van filters en sapbakken door, met als resultaat een stabielere productie.

B-runoff project Anklam

UpBeet draait niet alleen om besparing van tijd en kosten. Het gaat voor een belangrijk deel ook om het verzilveren van verborgen potentieel. Het project B-runoff laat dat goed zien. In dit project wordt het suikerverwerkingsproces teruggebracht van drie naar twee stappen.

In het conventionele suikerverwerkingsproces wordt zoveel mogelijk suiker uit het diksap gehaald. Na de derde stap blijft melasse over. De fabriek in Anklam slaat die laatste, energie-intensieve stap nu over. Wat na die eerste twee stappen overblijft, is het bijproduct B-runoff. Het is een zeer geschikte grondstof voor de ethanolproductie in Anklam, waar anders duurder diksap voor werd gebruikt. Voor het gistingsproces zelf maakt de overstap van diksap naar B-runoff geen verschil. De gistbacteriën krijgen hoe dan ook voldoende suiker te verwerken.

Deze verandering heeft twee grote voordelen. In Anklam maken ze in twee stappen nog steeds de waardevolle hoofdproducten suiker en bio-ethanol, maar met minder bieten, minder energie en zonder melasse met een lagere bijdrage. Door deze derde stap in het suikerverwerkingsproces weg te laten, wordt een reductie op het energieverbruik gerealiseerd van 1.600 ton CO₂ per jaar.

Verbetering van filters en sapbakken voor stabielere productie

Ook verbeteracties voor bestaande uitdagingen maken een belangrijk onderdeel uit van UpBeet. Zo kampte de fabriek Vierverlaten de afgelopen jaren met problemen door verouderde onthardingsfilters. Deze filters, die calcium

uit het suikersap moeten verwijderen, hadden een te lage capaciteit. Ze verbruikten veel natronloog, moesten vaak worden gereinigd en het filtermateriaal ging minder lang mee. Dit leidde tot kalkafzetting en verstoringen in het productieproces.

Om deze problemen aan te pakken, werd eind 2023 het project "6e onthardingsfilter" goedgekeurd. Tijdens de voorbereidingen bleek echter dat de bestaande filters niet meer in hun basisconditie verkeerden. Daarom is besloten om de huidige filters eerst grondig te herstellen en terug te brengen naar hun oorspronkelijke staat.

In 2025 zijn de filters al gedeeltelijk aangepast en verbeterd. In 2026 en 2027 volgt het tweede deel van de filtermodificatie, samen met de vervanging van de sapbakken en het vergroten van het leidingwerk. De sapbakken, die al 46 jaar oud zijn, zijn aangetast door corrosie en te klein voor de huidige productiecapaciteit van 30.000 ton bieten per dag. Hun beperkte volume zorgt voor instabiliteit in het proces en extra werk voor de operators.

Dankzij de aanpassingen werkt de sapzuivering en verdamping stabiel, verbruikt de fabriek minder hulpstoffen en brandstof, hebben we minder suikerverlies en stijgt het suik rendement.

Kim de Booij
Redacteur

Goede start bietencampagne

De bietencampagne is op alle locaties op 8 september goed gestart. Suikergehaltes zijn boven de 17% en tarracijfers zijn laag. De verwachte suikeropbrengsten zijn naar boven bijgesteld. De afname van de bieten verloopt goed.

De campagne staat gepland voor een verwerking van 136 dagen, met de verwachting ruim 7,6 miljoen ton bieten te verwerken tot suiker. Dit is circa 900.000 ton meer dan vorig jaar. In de fabriek in Anklam verwachten we circa 1,7 miljoen bieten te verwerken.

Door de vroege zaaidatum en het gunstige groeiseizoen zijn de bieten goed ontwikkeld en goed gegroeid. De verwachting is een bovengemiddelde opbrengst van 90 ton bieten per hectare. Door de droogte op diverse percelen zijn de opbrengstverschillen groot. Dit varieert van nog geen 40 ton bieten per hectare tot meer dan 120 ton per hectare half oktober.

Het suikergehalte was aan het begin van de campagne 17,4%. De meeste bieten kwamen de eerste weken van kleigronden. Op zandgronden worden meer rhizoctonia-resistente rassen geteeld, die een lager suikergehalte hebben. Mede hierdoor stijgt het suikergehalte minder. De winbaarheid van de bieten is goed, boven de 91. Met het mooie najaarsweer waren de oogstomstandigheden ideaal. Met de start was het gemiddelde tarrapercentage 5,6%. Dit is laag. Na wat regenbuien in de eerste periode van de campagne is het tarrapercentage half oktober gestegen naar circa 8%.

Door de gunstige omstandigheden in het najaar hebben telers ook Betacal® uitgereden. Met Betacal® wordt op zandgronden de kalktoestand op peil gehouden en op kleigronden verbetert het de structuur van de grond of houdt het dat optimaal.

SBR-ontwikkelingen

Zoals eerder gecommuniceerd, wordt dit jaar extra gemonitord op de nieuwe ziektes SBR en RTD. Van bietenpunten uit de campagne 2023 is later in 2024 bij enkele monsters

een positieve uitslag op SBR vastgesteld. Het betreft bieten van percelen in Limburg en de Noordoostpolder. De ziekte is een bacterie en wordt door een glasveugelicade op de biet overgebracht. In Duitsland komt de ziekte al op een groot deel van de percelen voor. Tot nu toe zijn in deze campagne bij bieten van enkele percelen in Limburg en Noordoostpolder een lichte mate de ziekte SBR vastgesteld. Op de IRS-website ([irs.nl/SBRupdate](https://www.irs.nl/SBRupdate)) is meer informatie te vinden. Nieuwe meldingen van percelen worden daar ook gepubliceerd.

Actuele datum vroegleveringspremie

Deze campagne is in de vroegleveringsperiode ook de actuele datum gepubliceerd. Voor de periode na de vroege leveringspremie werd eerder al de actuele datum gepubliceerd. Bij aanpassing in de afname of om de ligplaats zo kort mogelijk voor de bieten te gebruiken, heeft een deel van de telers hiervan gebruikgemaakt, door later te rooien dan de gereedligdatum die in augustus is verzonden. Bij later rooien wordt de premie hierop aangepast. Dit levert in de praktijk positieve ervaringen op.

Arno Huijsmans
Directeur Agrarische Zaken

Een perceel met bieten aangetast door SBR.

Aandachtspunten rendabele en duurzame bietenteelt

Dit jaar is sprake van goede teeltresultaten, maar het blijft van belang de teelt verder te verbeteren. Zowel wat betreft teeltrendement als de invloed van de bietenteelt op de omgeving.

Over het algemeen is tot laat in het groeiseizoen het gewas gezond geweest. Percelen die tot het rooimoment mooi groen blijven, leveren meestal de beste bieten met goede kwaliteit. Van afrijping in bieten is dan ook geen sprake. Bieten met een gezond bladapparaat blijven net zolang suiker produceren als de daglengte dat toelaat. Over meerdere jaren is de ervaring dat eind november het optimum van de suikeropbrengst is bereikt. Hierna is het sterk afhankelijk van de omstandigheden. Risico's op vorst nemen in ieder geval toe. Het advies is daarom om vanaf half november goede weersomstandigheden te benutten, om bieten te rooien voor levering later in de campagne.

Indien groei niet naar wens is verlopen, is het belangrijk goed op de signalen van afwijkende groei te letten. Via de buitendienstmedewerker Agro kan diagnostiek van IRS worden ingeschakeld. In meerdere situaties zijn maatregelen te nemen om de schade in de toekomst te beperken. Vaststellen van het probleem is de eerste stap voor teeltverbetering in het huidige teeltjaar of toekomstige teeltjaren.

Waterkwaliteit moet beter

De akkerbouw staat voor de grote uitdaging om te voldoen aan de eisen voor betere waterkwaliteit. Stappen zullen nodig blijven om de uitspoeling van nitraat te beheersen waar dat mogelijk is. Door een toenemend

neerslagoverschot in de winter is nutriëntenuitspoeling naar diepere lagen mogelijk. In het groeiseizoen hebben gewassen op percelen met bijvoorbeeld structuurproblemen meer moeite om voldoende nutriënten, waaronder stikstof, op te nemen.

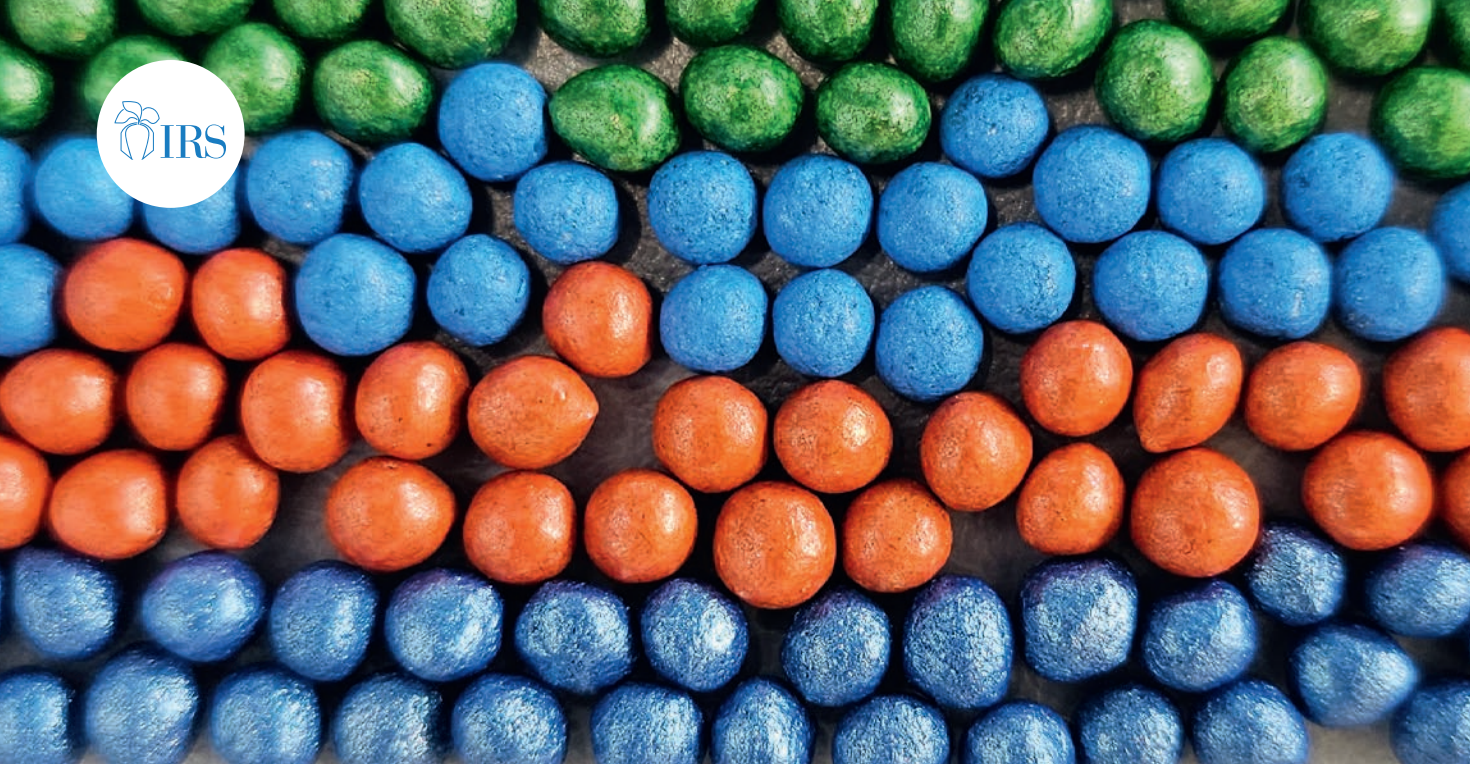
Aandacht voor bodemkwaliteit en -gezondheid zijn essentieel. Daarbij is het wenselijk om inzicht te krijgen in de situatie van percelen. Deelname aan het N-mineraalproject van Groeikracht Cosun ondersteunt hierbij. Uiteindelijk is ook het goed kijken naar wat de plant in een groeiseizoen nodig heeft qua nutriënten, onderdeel van het verbeteren van de teelt. Hierop inspelen met tijdige en gerichte bemesting ondersteunt het doel van een betere waterkwaliteit.

Emissie gewasbeschermingsmiddelen

In de Kaderrichtlijn Water (KRW) worden naast nitraatdoelen ook doelen gesteld voor emissies van gewasbeschermingsmiddelen. Dit om de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater te verbeteren. Uit metingen van oppervlaktewateren door onder meer waterschappen blijkt dat regelmatig residuen van middelen worden gevonden. Voor het behoud van een doelmatig en effectief middelenpakket is het in ieder geval van belang om bewust te zijn van emissierisico's. Het reduceren van emissies van gewasbeschermingsmiddelen naar de omgeving blijft in de akkerbouw prominent op de agenda. Belangrijk aandachtspunt is risico op afspoeling van middelen vanaf het erf. Bijna de helft van de middelen die in het oppervlaktewater worden gevonden, komt hier vandaan. Bekijk de situatie op uw erf via www.erfemissiescan.nl.

Job Jan Simmelink
Manager Agrarische Dienst

Veel interessante nieuwkomers op rassenlijst voor 2026

De Aanbevelende Rassenlijst en Brochure Suikerbietenzaad voor 2026 zijn onlangs gepubliceerd. In de Rassenlijst zijn maar liefst 12 nieuwe rassen opgenomen. Daarnaast ook keuze uit enkele nieuwe veelbelovende rassen die twee jaar onderzocht zijn, al zijn deze beperkt beschikbaar.

De komst van robuustere rassen met goede resistenties tegen ziekten en plagen draagt bij aan een duurzamere teelt en bouwplan. De juiste keuze voor een ras begint bij het nagaan welke resistentie nodig is op het perceel waar de bieten komend jaar gezaaid gaan worden. Dit kan doorslaggevend zijn voor de uiteindelijk gerealiseerde opbrengst dan de keuze voor het ras met de hoogste financiële opbrengst op de lijst.

Goede vooruitgang

De grootste vooruitgang in financiële opbrengstpotentie is te zien in de categorieën bietencystealtjes- en rhizoctoniaresistente rassen. Enkele nieuwkomers op de lijst, zoals Francina KWS, BTS 2655 N, Sallinia KWS en BTS 3690 RHC,

lieten de afgelopen jaren gemiddeld een 5 tot 7% hogere opbrengst op de rassenproefvelden noteren dan de andere rassen. Ook het suikergehalte van deze nieuwe rassen was bovengemiddeld.

Daarnaast is sprake van vooruitgang doordat nieuwe rassen beschikbaar zijn met goede bladgezondheid en goede resistentie tegen rhizoctonia en rhizomanie. Bovendien bieden deze rassen een hogere opbrengstpotentie dan het aanbod voor 2025.

Betere bladgezondheid

De afgelopen jaren zijn diverse rassen beschikbaar gekomen met een betere bladgezondheid. Vooral de mate van resistentie tegen cercospora, de bladschimmel die in de praktijk de meeste

schade veroorzaakt, is sterk verbeterd. Inmiddels zijn in de meeste resistentie categorieën één of meerdere rassen verkrijgbaar met cijfer 9 voor bladgezondheid cercospora. Vooral waar cercospora lastig te beheersen is, kunnen deze rassen hun

Verantwoordelijkheid van deze rubriek

Postbus 20
4670 AA Dinteloord
0165-516 070
irs@irs.nl
www.irs.nl

Eindredactie
Jurgen Maassen

meerwaarde bewijzen. Belangrijk hierbij is wel dat ook deze rassen fungicidebespuitingen nodig hebben voor een goed eindresultaat en bescherming van het resistentiegen.

Rhizoctonia

Het aandeel rhizoctoniaresistente rassen is de afgelopen jaren toegenomen in Nederland. Voor percelen met een hoog risico op rhizoctonia is het belangrijk om een ras met (zeer) goede resistentie te kiezen. Op deze percelen is een ras met matige rhizoctoniaresistentie niet genoeg om problemen met wortelrot te voorkomen. Op percelen met een minimaal risico op rhizoctonia hebben rhizoctoniaresistente rassen een lagere opbrengst dan de andere rassen.

Rhizomanie

Voor percelen of regio's waar doorbraak van de standaard rhizomanieresistentie voorkomt, is het belangrijk een ras te kiezen met een goede of zeer goede aanvullende rhizomanieresistentie. Ook op percelen waar de afgelopen jaren veel blinkers of plekken met blinkers te zien waren, kan het beste voor een ras met een goede of zeer goede aanvullende rhizomanieresistentie worden gekozen. Enkele nieuwe rassen hebben zo'n goede resistentie waardoor voor deze regio's meer te kiezen valt in 2026.

Conviso Smart

In het rassenaanbod voor 2026 zijn ook enkele nieuwe Conviso Smart rassen opgenomen. De nieuwe rassen hebben een hogere opbrengstpotentie dan hun voorgangers in dit segment. Daarnaast is bij sommige van deze rassen ook verbetering in de mate van

resistentie tegen rhizoctonia of cercospora. Inzet van deze rassen alleen bij probleemmonkruident op het perceel. Let bij gebruik van een Conviso Smart ras wel op resistentie-management om problemen met resistente onkruiden te voorkomen. Kijk ook naar overige toepassingsvoorwaarden van het wettelijk gebruikvoorschrift, bijvoorbeeld ploegen voor bepaalde volgteelten.

Aphanomyces

Uit het rassenonderzoek is gebleken dat enkele nieuwe rassen, zoals Accelor, Francina KWS, BTS 2655 N en Pomona, gevoeliger zijn voor aantasting door aphanomyces. Dit wordt ook aangegeven in de Brochure Suikerbietenzaad. Het risico op schade door aphanomyces speelt vooral op zand- en dalgrond in combinatie met een pH lager dan 6,0 en

na langdurig nat blijven van de grond door veel neerslag. Rassen met een verhoogde gevoeligheid voor aphanomyces kunnen beter niet gezaaid worden op deze gronden.

Vergelingsziekte

Sinds 2021 worden in het rassenonderzoek rassen met mogelijke tolerantie tegen de vergelingsvirussen onderzocht. Helaas bleek het tolerantieniveau van deze rassen onvoldoende om voor de praktijk meerwaarde te bieden. Het inkruisen van voldoende tolerantie tegen de verschillende typen vergelingsvirus blijkt lastig. Vooral nog zal vergelingsziekte daarom vooral beheerst moeten worden door de combinatie van andere teeltmaatregelen zoals zaadbehandeling, inzaaien van een antiluisdek, monitoring van groene luizen en insecticidebespuitingen. Zie ook het IRS-artikel 'Beheersing van insecten in 2026'.

Martijn Leijdekkers
specialist rassen, bewaring
en interne kwaliteit

Het verschil tussen rassen met hoge (rechts) en lage (links) bladgezondheid wordt in de loop van oktober steeds beter zichtbaar op percelen met zware druk van cercospora.

Beheersing van insecten in 2026

Voor 2026 veranderen meerdere aspecten in de beheersing van bodem- en blad insecten in suikerbieten. Zo is Buteo Start toegelaten als nieuwe zaadbehandeling en Sivanto Prime als bespuiting. Op basis van de huidige inzichten is geen vrijstelling voor middelen te verwachten voor de beheersing van bladluizen.

Deze veranderingen hebben invloed op de keuzes die telers moeten maken voor de beheersing van insecten. Het is belangrijk om hierbij rekening te houden met de werking van middelen op bodemplagen en blad insecten, waaronder de bladluizen die vergelingsziekte kunnen overbrengen.

Beheersing bodemplagen

De nieuwe zaadbehandeling Buteo Start, die beschikbaar zal zijn bij bepaalde rassen, werkt net als de huidige zaadbehandeling Force tegen bodemplagen, zoals bietenkevertjes, ritnaalden en springstaarten. Op percelen met veel ritnaalden kunnen telers kiezen voor het granulaat Belem in de zaaivoor. Dit heeft een betere

werking tegen ritnaalden dan Buteo Start of Force. De werking van Belem, Buteo Start en Force tegen emelten is onvoldoende. Omdat emelten de meeste schade veroorzaken op bietenpercelen met grasland als voorvrucht, is het beter om in dat geval uit te wijken naar een ander perceel. Indien dat niet mogelijk is, is het raadzaam om pas begin mei bieten te zaaien. Dan zijn de emelten meestal verpopt en veroorzaken geen schade meer aan suikerbieten.

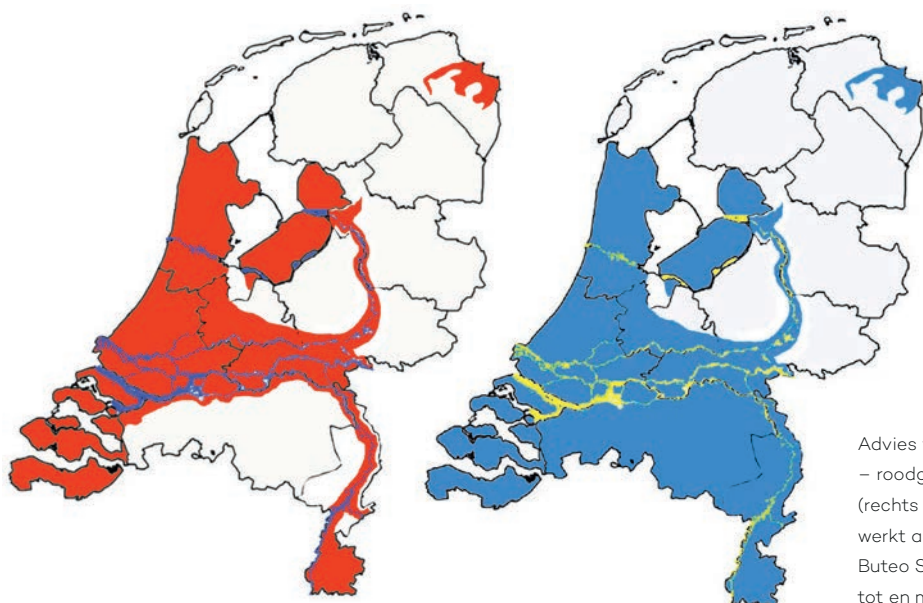
Effect op blad insecten

Buteo Start levert, in tegenstelling tot het insecticide Force, ook een bijdrage aan de beheersing van blad insecten, zoals bladluizen,

tripsen en bietenvliegen. Het werkt tot het vierbladstadium. Daarnaast is het belangrijk te realiseren dat Buteo Start geen volledige bescherming geeft tegen blad insecten, dus monitoring blijft belangrijk om te zien of de schadedrempel wordt overschreden.

Bladluiswaarschuwingsdienst

Omdat Buteo Start geen volledige werking heeft tegen bladluizen, verandert niets voor de bladluiswaarschuwingsdienst. Het advies blijft om bladluizen te tellen, vanaf de opkomst van de suikerbieten tot half juli. Bij overschrijding van de schadedrempels voor de groene bladluizen of de zwarte bonenluizen dienen telers dus nog steeds in te grijpen met insecticiden. Op basis van de huidige inzichten zijn voor de beheersing van bladluizen geen vrijstellingen in suikerbieten in 2026 te verwachten. Dit betekent dat alleen Buteo Start en bespuitingen met Sivanto Prime en Teppeki beschikbaar zijn ter bestrijding van bladluizen. Voor de beheersing van de zwarte bonenluis is ook Pirimor nog beschikbaar. Dit middel kan gebruikt worden tot uiterlijk 31 december 2026.

Advies voor de inzet van Force (links – roodgekleurd kaartje) en Buteo Start (rechts – blauwgekleurd kaartje). Force werkt alleen tegen bodeminsecten, Buteo Start ook tegen blad insecten tot en met het vierbladstadium.

Een antiluisdek gerst draagt bij aan de beheersing van blad insecten en vergelingsziekte.

Sivanto Prime en Teppeki, de twee middelen die ingezet kunnen worden bij overschrijding van de schadedrempel van groene bladluizen, zijn te gebruiken tot respectievelijk het negen- en tienbladstadium. Na het tienbladstadium zijn geen middelen meer beschikbaar in de bietenteelt om de groene bladluizen te beheersen.

Combineren met antiluisdek gerst

Om groene bladluizen na het tienbladstadium toch te kunnen beheersen, is het belangrijk dat vanaf het begin diverse maatregelen gecombineerd worden, waaronder een antiluisdek gerst. Zo kunnen de populaties van groene bladluizen zich minder goed opbouwen en krijgen natuurlijke vijanden meer kans. Een goede beheersing van bladluizen en vergelingsziekte is in jaren met een zware bladluisdruk alleen te behalen door de zaadbehandeling met Buteo Start te combineren met een antiluisdek gerst

en bij een overschrijding van de schadedrempel in te grijpen met Sivanto Prime of Teppeki tot uiterlijk het tienbladstadium. Een antiluisdek gerst, wat voorafgaand aan het zaaien van de bieten moet worden gezaaid, zorgt ervoor dat de aantallen bladluizen met circa 50% gereduceerd worden en dat vergelingsziekte zich minder makkelijk verspreidt. Daarnaast zorgt het voor een reductie in het aantal zwarte bonenluizen, leidt het tot minder schade door trips en reduceert het de aantasting door de bietenvlieg, doordat minder eitjes worden afgezet.

Gebruiksvoorwaarden

Sivanto Prime en Teppeki kennen wel een aantal beperkingen in het gebruik. Zo mag Sivanto Prime niet worden ingezet op percelen in grondwaterbeschermingsgebieden. Buteo Start is in deze gebieden wel toegelaten. Zoals hierboven vermeld, mogen Sivanto Prime en Teppeki gebruikt

worden tot aan respectievelijk het negen- en tienbladstadium. Dit omdat later toepassen kan leiden tot de overschrijding van de Maximale Residu Limiet (MRL) bij suikerbieten.

Elma Raaijmakers
(specialist insecten)
Linda Geenen
(specialist bodeminsecten)
Levine de Zinger
(specialist vergelingsziekte)

Antiluisdek gerst

Het zaaien van gerst voorafgaand aan suikerbieten (60 tot 80 kg/ha) draagt bij aan de beheersing van bladluizen en vergelingsziekte in suikerbieten. Het zorgt ervoor dat gevleugelde bladluizen de suikerbieten minder goed kunnen vinden en dat ze zich minder goed kunnen verspreiden. Omdat de beschikbaarheid van insecticiden voor 2026 zeer beperkt zal zijn, en na het tienbladstadium geen mogelijkheden meer zijn om groene bladluizen te beheersen, is het advies om een antiluisdek gerst aan te leggen. Belangrijk is de gerst dood te spuiten voordat het 15 cm lang is om concurrentie met suikerbieten te voorkomen. Ook doodgespoten gerst levert een bijdrage aan de insectenbeheersing.

Buteo Start heeft tot aan het vierbladstadium ook enige werking tegen blad insecten zoals bladluizen, tripsen en bietenvliegen.

N-mineraalmetingen najaar afgerond: ruim 3.500 percelen bemonsterd

De N-mineraalmetingen van dit najaar zijn vrijwel afgerond. In de periode van 20 oktober tot en met 10 december zijn ruim 3.500 percelen bemonsterd van 1.400 deelnemende Cosun-telers. Op basis van de resultaten krijgen we op gewasniveau inzicht in de stikstofefficiëntie. Telers kunnen hun uitslag gebruiken om te beoordelen hoeveel stikstof na de teelt in de bodem is achtergebleven. Een lage reststikstof draagt bij aan een beperkte impact op de waterkwaliteit. Deelnemende telers ontvangen eind februari tot begin maart een uitgebreide rapportage, zodra hun teeltregistratie volledig is ingevuld. Deze bevat aandachtspunten op basis van hun bemesting en N-mineraaluitslag. Zo werken we samen aan een duurzame en verantwoorde teelt.

Opnieuw FSA 3.0 Gold

Bij Cosun Beet Company is duurzaamheid niet alleen een ambitie, maar ook een dagelijkse realiteit. Binnen de bietenteelt wordt al jaren gewerkt volgens de hoge eisen van de internationale duurzaamheidsstandaard FSA (Farm Sustainability Assessment) van het SAI (Sustainable Agriculture Initiative) Platform. Dit jaar voldoet Cosun Beet Company's suikerbietenteelt opnieuw aan het hoogste niveau: FSA 3.0 Gold.

Deze FSA-erkenning is gebaseerd op bestaande teeltcertificeringen, zoals TopCrop. Het vereiste van certificering is vastgelegd in de leveringsovereenkomst. Een certificering als TopCrop garandeert een voedselveilige en duurzame bietenteelt. Omdat TopCrop officieel is getoetst aan FSA 3.0, voldoet het aan de duurzaamheidseisen van FSA. Daardoor is een extra FSA-audit bij telers niet nodig. De FSA-erkenning laat zien dat onze werkwijze betrouwbaar, efficiënt en toekomstbestendig is.

Van Gilse vernieuwde verpakking

Van Gilse, al meer dan 125 jaar een vertrouwd merk in suikerproducten, introduceerde onlangs een vernieuwde verpakkinglijn. De suikerbiet staat hierin centraal als symbool voor de 100% natuurlijke herkomst van onze producten. Een horizontale lijn op de verpakking symboliseert het bietenveld en verbindt de verschillende producten. Het Van Gilse logo kreeg een subtiele update in de vorm van een biet. De Nederlandse herkomst wordt versterkt door het gebruik van een rood-wit-blauw kleurenschema. En daarnaast hebben telers een prominenter plek op de verpakking. Hun vakmanschap en passie vormen de basis van Van Gilse.

